

ΧΑΪΝΕΡ ΓΚΕΜΠΕΛΣ: Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΜΙΛΑΕΙ ΣΤΟΝ «Ε.Τ.» ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ «ΣΤΕΓΗ»

«Να έχεις λόγο για οτιδήποτε πράττεις»

Εraritjarirjaka. Μια λέξη από την αρχαία διάλεκτο της φυλής των Αβοριγίνων της Αυστραλίας είναι το σημείο εκκίνησης για μια συζήτηση με τον Χάινερ Γκέμπελς - ή απλώς για δύο ανθρώπους που δεν μιλούν την ίδια γλώσσα.

Αμφότεροι ομολογούμε πως δεν μπορούμε να την προφέρουμε σωστά. «Αυτή θα είναι και η πρώτη πρόκληση στην οποία θα πρέπει να ανταποκριθεί το κοινό της παράστασης. Είναι κομμάτι της δραματολογίας με κάποιον τρόπο», εξηγεί ο παγκοσμίου φήμης δημιουργός λίγες ημέρες πριν από την επίσκεψή του στην Αθήνα. «Δεν περιμένω βέβαια να κινήσει τίποτα περισσότερο παρά την περιέργεια των θεατών. Διαφορετικά δεν θα την επέλεγα σαν τίτλο της παράστασης», διευκρινίζει. Σημαίνει «μετάνοια για όσα κάθηκαν», μια λέξη που ο σκηνοθέτης ανακάλυψε σε ένα από τα επτά βιβλία του νομπελίστα Ελία Κανέτι, απ' όπου άντλησε υλικό για το πολυβραβευμένο ολιτικό θέμα (που φέρει τον υπότιτλο «Μουσείο των φράσεων»). «Κι όμως δεν είναι ένα έργο που κοιτάζει προς τα πίσω», βιάζεται να διευκρινίσει ο Γκέμπελς. Και πώς αλλιώς εξάλλου, όταν συνδυάζει με μαεστρία όλο το φάσμα των τεχνών: μουσική, λογοτεχνία, θέατρο, κινηματογράφηση, εικαστικά σε μια παράσταση απόλυτα ενδεικτική της πολυμορφίας της δράσης του. Ο Χάινερ Γκέμπελς περιορίζεται πάντως να την προλογίσει ως «ένα πολύ συναισθηματικό έργο με τον εξαιρετικό ηθοποιό, Αντρέ Βιλμς».

Δώστε μου μια φράση που θα τοποθετούσατε στο δικό σας μουσείο των φράσεων.
«Να έχεις λόγο για οτιδήποτε πράττεις».

Η προβληματική του Κανέτι διαφέρει από τη δική σας.
Ο Κανέτι μιλάει για πλάσματα που δεν ξέρουν πώς να ζήσουν μόνα. Η παράσταση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πολιτική με την ευρεία έννοια. Έχει να κάνει με την προσπάθεια της αναζήτησης της αγάπης οπουδήποτε γύρω μας. Αλλά και του τι μπορεί να συμβεί όταν τοποθετήσεις κάτι δίπλα σε κάτι άλλο.

Τον απασχολεί επίσης η επιβολή ενός ανθρώπου σε έναν άλλο.

ΣΤΕΛΛΑ ΧΑΡΑΜΗ
scharami@e-typos.com

Ναι, γι' αυτό και νομίζω πως περιγράφει καλά την πραγματικότητα. Είναι πολύ δύσκολο να απομονώσεις δύο ανθρώπους και ο ένας να μη νιώθει ψηλότερα ή χαμηλότερα από τον άλλον - ειδικά στην εποχή που ζούμε έναν τέτοιο ανταγωνισμό που ζούμε έναν τέτοιο ανταγωνισμό και που όλα κρίνονται με οικονομικούς όρους. Στις μέρες μας αφορά ο ταχύτερος, ο πλουσιότερος, ο ψηλότερος.

Πώς θα μεταφράζατε τη φράση «μετάνοια για όσα κάθηκαν» σήμερα;

Οχι νοσταλγικά. Ακριβώς γιατί δεν πιστεύω πως τα πράγματα ήταν καλύτερα στο παρελθόν. Με απασχολούν η ανάπτυξη και η πρόοδος - ειδικά στις ανθρώπινες σχέσεις - αλλά πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί στις ισορροπίες που θα διατηρήσουμε.

Δεν βρίσκετε ωστόσο σε αυτή τη φράση ένα δρόμο για να δούμε τι χάσαμε εν ονόματι της ανάπτυξης;

Διστάζω να συμφωνήσω. Γιατί όπως σας είπα θεωρώ ότι τα προηγούμενα χρόνια δεν ήταν παραδεισένια - αλλά ακόμα κι αν ήταν δεν έχουμε την ευκαιρία να γυρίσουμε πίσω το χρόνο.

Θεωρώ χρήσιμο να αξιοποιήσουμε τους παλιούς μας θησαυρούς. Από την άλλη, δεν μπορούμε να προχωρήσουμε όσο σκεφτόμαστε το χρόνο που μας έχει προσπεράσει.

Οραματίζατε ένα καλύτερο μέλλον;

Το όραμα αφορά τους πολιτικούς.

Παρ' όλα αυτά έχετε χαρακτηριστεί ριζοσπαστικός αριστέρος καλλιτέχνης.

Δεν θα με αποκαλούσα ποτέ έτσι. Ήταν ένας τίτλος που μου δόθηκε στη δεκαετία του '70 από το ίδιο το κοινό μου. Φυσικά και είμαι ακόμα ανήσυχος και προσπαθώ να μεγεθύνω μέσα μου τις απορίες όσων συμβαίνουν γύρω μου. Ως δημιουργός αποφεύγω συστηματικά τις πολιτικές δηλώσεις μέσω του έργου μου. Ήμουν πάντα ενάντια στην ανάμειξη τέχνης και πολιτικής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως προπαγάνδα.

Φοβάστε τους πολιτικούς και την πολιτική;

Φοβάμαι πολύ όσους χρησιμοποιούν τη λέξη όραμα. Πιστεύω πως όλες οι πολιτικές καταστροφές που έπληξαν τον 20ό αιώνα έγιναν εν ονόματι κάποιου οράματος. Κατά τη γνώμη μου έχει μεγαλύτερη σημασία να είναι κανείς ανοιχτός σε αυτό που συμβαίνει τώρα.

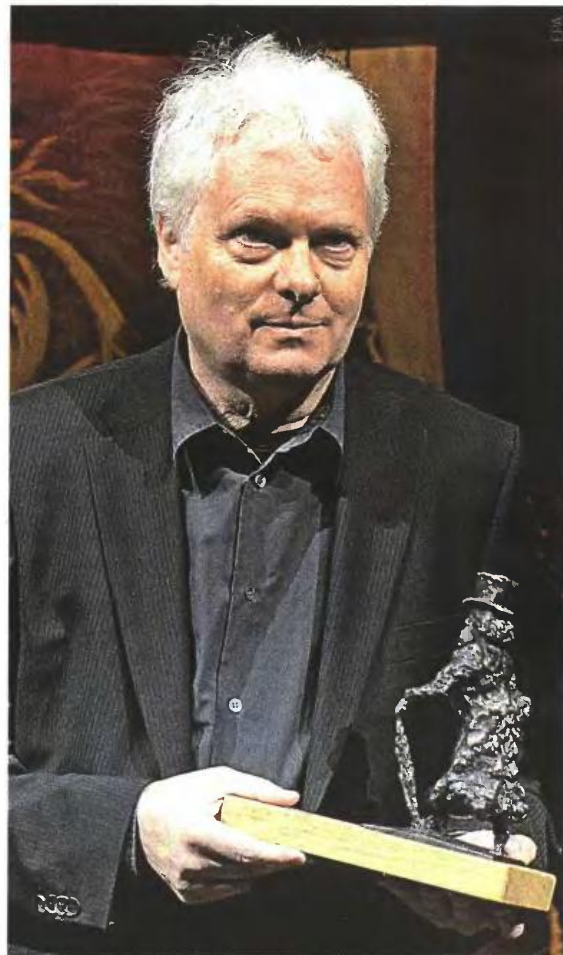
Απορρίπτετε, ωστόσο, την έννοια του οράματος τη στιγμή που είναι συυφασμένη με την Τέχνη.

Δουλεύω πάνω σε ένα διαφορετικό μοντέλο. Εχω ένα σημείο εκκίνησης, μια ερώτηση που θέλω να μοιραστώ καταρχάς με την ομάδα συνεργατών μου και αναζητώντας την απάντηση, οδηγούμαι σε ένα αποτέλεσμα μεγαλύτερο από αυτό που είχα φανταστεί αρχικά. Όταν δεν ξεκινάς με όραμα νομίζω ότι μπορείς να πας πιο μακριά.

Σας προβληματίζει το γεγονός ότι το καλλιτεχνικό σας ιδίωμα ολοένα και διευρύνεται;

Ο Αντρέ Βιλμς σε σκηνή της παράστασης.

«Δεν πιστεύω πως τα πράγματα ήταν καλύτερα στο παρελθόν», πιστεύει ο Χάινερ Γκέμπελς.

Φοβάμαι πολύ όσους χρησιμοποιούν τη λέξη όραμα

Αυτό που σίγουρα μου συμβαίνει όσο περνούν τα χρόνια είναι πως χρειάζομαι όλο και περισσότερο χρόνο μελέτης πάνω σε κάθε project. Δεν θέλω να επαναλαμβάνω τον εαυτό μου και αυτό προϋποθέτει σοβαρή έρευνα, σε άγνωστα πεδία.

Χαίρεστε να αλλάζετε πεδίο έρευνας;

Ναι, αλλά την ίδια ώρα φροντίζω να υπάρχει ένας συνεκτικός ιστός συνάφειας ανάμεσα στα έργα μου. Επί της ουσίας, αυτό που αλλάζει είναι ότι εμπλουτίζω συνεχώς τη δουλειά μου. Μην ξεχνάτε ότι άρχισα την καριέρα μου ως μουσικός. Το βέβαιο είναι πως θεωρώ ακόμα τον εαυτό μου συνθέτη, που αντιμετωπίζει τις άλλες τέχνες σαν ένα πολυφωνικό σύστημα.

Υπάρχει ένας Έλληνας μουσικός ή ένα είδος μουσικής που ακούτε;

Ο Ξενάκης ήταν ένας πολύ επιδραστικός δημιουργός στην πορεία μου. Από εκεί και πέρα, με αφορμή ένα project που είχα παρουσιάσει πριν από χρόνια στο θέατρο του Μιχαήλ Μαρμαρινού στο «Θησείον» έκανα μια καλή έρευνα σε ιστορικές ηχογραφήσεις παραδοσιακής νσιώτικης μουσικής κι ακόμα δουλεύω πάνω σε αυτούς τους ήχους. Αυτό ομολογώ πως αποκατέτισε την αίσθησή μου γιατί όταν μεγαλώνεις στη Γερμανία η ελληνική μουσική που γνωρίζεις είναι αυτή που ακούς στις ελληνικές ταβέρνες. ■

Info

Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Συγγρού 107, 210 - 8005900
Παραστάσεις: 26-28 Φεβρουαρίου, 20.30
Εισιτήρια: 5-28 €.